

W. T. már a hatvanas évek első felében lelkes kosárlabdajátékos volt, és – amikor nem ütközött éppen a kellőképpen gyűlölt zongoraóráival – a Bp. Honvéd serdülőcsapatának edzéseit látogatta. A fiatalok edzése mindig a felnőtt gárda (rendszerint elhúzódó) tréningje után,

Wehner Tibor 79

SZERENCSÉS FLÓTÁS

Széljegyzetek K. T. (vagyis

Kakuk Tamás) *Szerencsés*

vesztes című könyvéhez

vári Andrea későbbi teniszbajnok édesapja is. W. T. természetesen ott volt a régi Sportcsarnok legendás Bp. Honvéd – MAFC összecsapásain is, ahol a kívülálló számára érthetetlen módon, honvédos elkötelezettsége ellenére, a családi tradíciók szellemében a műegyetemistáknak szurkolt, akiknek a csapatában a center Gabányi László játszott. A meglehetősen fiatalon (és furcsa körülmények között) elhunyt Gabányiról nevezték el a Hauszmann Alajos utcai új műegyetemi kosárcsarnokot a kilencvenes években, ahol W. T. fia, W. Z. (professzionális kosárlabdajátékos, egyébként az angol nyelv és irodalom tanára) a MAFC csapatát erősítette bedobó poszton, s legendás hárompontos dobásaival aktív részese volt a klub hol első osztálytól búcsúzó, hol első osztályba feljutó küzdelmeinek. W. T. a lelátón ülve, a nagy elődök nyomában játsszó csapat mérkőzései közben, sokszor felidézte magában az évtizedekkel korábbi kosaras emlékeit.

W. T. édesapjával gyermekkorában sokszor volt néző a margitszigeti teniszstadionban. Már nem emlékszik arra, hogy kik játszottak, de máig él benne a pályát körülvevő, meredek emelkedésű széksorokkal körülvelt stadion látványának emléke, és az, ahogy a szemben ülő nézők feje egyszerre, a labda járását követve fordul folyamatosan balra-jobbra, s amikor lezárul a labdamenet, hogy bolydul fel a korábbi fegyelmezett, egységes mozgásrend. Évtizedekkel később, amikor a sziget szoborállományát térképezte fel egy készülő könyvéhez, szomorúan látta a romos, elhanyagolt, gazdátlanak tűnő létesítményt. W. T. a tatai, véletlenszerűen létrejött, K. T.-val játszott angolkerti meccset követően a nyolcvanas évek első felében a remeteségpusztai Diana Hotel pályáján – amelyet Elizabeth Taylor és Richard Burton tatai filmforgatása idején, illetve itt berendezett szállása kapcsán építettek (nem volt

tudható, hogy akkor éppen házastársak voltak vagy sem, és teniszeztek-e egyáltalán) – csillogtatta szerény tenisztudását, majd ezen évtized végétől fiát, W. Z.-t már a dunaszentmiklósi, festői fekvésű aszfaltozott pályán vezette be a játék rejtelmeibe. W. Z. – lezárva aktív kosárlabda-pályafutását – a kétezres évek harmadik évtizedére fordulva is rendszeres teniszjátékos, a játék elméletével, edzésmódszereivel is foglalkozó sportember, aki egy-egy sporteseményen való személyes jelenlét érdekében távolabbi utazásokra is vállalkozik: a bécsi ATP-tenisztornák – no meg a londoni NBA-meccsek – lelkes szurkolója. (Időközben egyébként amint a margitszigeti, úgy a remeteségpusztai és a dunaszentmiklósi pályák sorsa is az enyészetbe fordult – úgy tűnik, a teniszpályák meglehetősen rövid életű, kényes teremtmények.)

K. T. és Gy. B. a hetvenes évek második felében látogatást tett az akkor a tatai vár Öreg-tóra nyíló benyílójában lakó W. T.-nél. A látogatás alkalmával Gy. B. tulajdonképpen egy meghívást kezdeményezett W. T. számára az egyik akkortájt szerveződő irodalmi csapatba, amely talán az Örley-kör volt. W. T. a meghívást köszönettel visszautasította, jelezvén, hogy ő magányos harcos, aki őrizni igyekszik autonómításának látszatát, ezért soha nem csatlakozott senkihez és semmihez. Indítékai kapcsán azonban arról viszont valószínűleg nem szólt, hogy akkor ő már az *Afrik* című, egy példányban megjelenő, visszautasított kéziratokat közlő folyóirat önmagát főszerkesztőnek kinevező főszerkesztője volt. Ebből (ebből is) aztán súlyos és évekig elnyúló belügyi bonyodalmak keletkeznek, amely során az eseményekről, illetve W. T. főszerkesztői ténykedéséről – bár magát az egypéldányos kiadványt nagy-nagy bánatukra nem sikerült megszerezniük – a helyi napilap szerkesztőségében kialakult (kialakított) besúgói sejt résztvevői tudósítottak. A tehetséges kulturális újságírók csapatában Gy. Z., a Kárpátaljáról érkezett költő és W. V. német nemzetiségi élharcos volt a kulcsjátékos, és ide érkezett meg aktív belügyi cselezőként Kecskemétről az ugyancsak tehetségesnek minősített szociográfus-újságíró Cs. K., aki Gy. B. akkor még minderről mit sem sejtő országos barátja volt.

(Szőnyi Tamás 2012-ben megjelent *Titkos írás* című, kétkötetes könyvének névmutatójában egy névsorba kerültek a megfigyelők és a megfigyelték, így a sok-sok hivatkozás-számmal megjelölt szereplők, Gy. B., Cs. K., W. T. és a többiek. Természetesen az *Új Forrás*/N. G.-„ügy” külön fejezet a két vastkos kötetben. [N. G. iskola-, csoport- és kollégiumi társa volt Szombathelyen W. T.-nek, ahol népművelés-könyvtár szakon kaptak diplomát, és a kapcsolatokat évfolyamszinten évtizedeken át ápolták.] W. T. a N. G.-„ügy” hullámainak lezárulása, és K. T. rövid szerkesztőségi pályafutása után, 1987-ben – még a régi nagy ellenség, a helyi pártvezér S. H.-né „uralkodásának” idején, élénk helytelenítő megítélését ismételten kiváltván – érkezik vissza munkatársként Tatabányára, ahol 2011-ig tevékenykedik az *Új Forrás* redakciójában.

Egy neveket nélkülöző késői áttekintésben Monostori Imre főszerkesztő tekintti át a lap Kádár-korszakot belengő belügyi vonatkozásait – de nem tudható, hogy az egykori besúgók és ügynökök ekkoriban hogyan tengették napjaikat. W. T. az egyik budapesti kiállításmegnyitóján a kilencvenes években ironikus célzattal mint a BM Művészeti Ügyosztály munkatársa lép fel, amit nagy megrökönyödésére a kiállítást rendező intézmény vezetője, F. B. valóságos titulusként interpretál.)

W. T. a hetvenes-nyolcvanas évek fordulója előtt és után gyakran meglátogatta T. F. íróat Rákoshegyen, a Laborcz-villában, aki akkoriban a *Por* című regényén dolgozott. (Rákoshegyen, a villa kertjében gyakran focizott a korszak fiatal íróinak társaságában E. P. is, aki főúri családi vonalakon szoros szálakkal kötődött Tatához, illetve Majkhoz. T. F. igencsak bosszús volt, amikor a szomszédos iskola kertjéből a gyerekek nem adták vissza az átrúgott labdát.) Ilyenkor, ha W. T. budapesti egyetemi napjai üres óráit kihasználva meglátogatta, T. F. felolvasott egy-egy részletet a készülő regényéből és elmesélte a Fölöspéldány-csoporttal akkoriban átélt élményeit. Az egyik, már családi jellegű nyári rákoshegyi látogatás alkalmával felolvasás nem volt, helyette T. F. meglehetősen erőszakos invitálásának engedelmeskedve – a vendéglátó nem lévén bridzsjátékos – pókerjátosmába kezdtek. Az egyre kínosabban alakuló játék során valami örületes szerencse következtében W. T.-hez sorozatban kerültek a legjobb lapok, és T. F. egyfolytában csak veszített, veszített, veszített. A rendkívül rosszkedvű csatározásba forduló sorozatot W. T. csak gyors távozásukkal szakíthatta meg.

A bridzs kártyajáték W. T. családjában mindig is nagy népszerűségnek örvendett. A szülők gyakran rendeztek kártyapartit barátikkal, illetve bizonyos időszakokban hetente egy este valamelyik játékosársnál vendégeskedtek. (A bridzs mellett volt egy kissé ritkábban vissza-visszatérő tarokk parti is, ilyenkor aztán a gyerekeknek meg sem szabadott mukkanni.) W. T. azt csak később tudta meg – akkoriban, amikor magyarul is megjelent Ottlik Géza *Kalandos hajózása* –, hogy az első magyar nyelvű bridzskönyvet – amiként a *Járom a pesti utcát* című kötetének bibliográfiája is tanúsítja – néhai nagybátyja, Zolnay Vilmos gondozta és adta közre. E könyvet – vagy valószínűleg könyvecskét – W. T.-nek mind ez ideig nem sikerült beszereznie. A *Járom a pesti utcát* című kötetben az író portréjának megrajzolója megemlékezik arról is, hogy Zolnay Vilmos ifjúkorában, az 1900-as évek első évtizedeiben a tatai tóparti allée-ban kialakított pályán lóversenyeket szervezett, ahol fogadni is lehetett a lovakra – vagyis ő volt a totalizátor. Mindez sajnos csak megkésve, Tatáról való kényszerű távozása után jutott W. T. tudomására, így fogalma sem volt arról, hogy az egykori

családi vonatkozásokkal terhelt löversenypályán rőtta meglehetősen gyakran borongós sétáit.

82 (Zolnay Vilmos fia, az ugyancsak Zolnay Vilmosnak nevezetett író – aki életük során hosszú évtizedeken át nem állt szóba apjával, és ez a viszony kölcsönös volt –, az őskori sziklarajzok elhivatott kutatója, Devecseri Gábor költő és Szilágyi János György ókortörténész ifjúkori barátja és levelezőtársa Kisbéren praktizáló orvos lányát látogatva olykor felkereste W. T.-t Tatán, s ilyenkor a családi és az irodalmi ügyekről beszélgettek kedélyesen az Esterházyak egykori angolparki Kiskastélyában, amely akkoriban a Komárom megyei múzeumok székhelyeként funkcionált. Ifjúkori kapcsolatairól az ifjabb Zolnay nem tett említést, és csak a feleségével együtt elkövetett öngyilkossága után, néhány frissen megjelent publikációból derült fény a Szilágyi János Györggyel, az ókortudományok és az ókori művészet kiváló kutatójával való kontaktusára. Úgy adódott aztán, hogy a hetvenes évek második felében Szilágyi János György W. T. szigorú tanára volt az Eötvös Loránd Tudományegyetem művészettörténet szakán, illetve a Szépművészeti Múzeumban, ahol a két órára összevont előadásait a hallgatóknak állva kellett a múzeumi termekben végighallgatni. Amikor W. T. már Budapesten dolgozott, egyik új kollégája a Szépművészeti Múzeumból érkezve régi munkahelyét jellemezvén maliciózan jegyezte meg: ott még a falakból is folyt a gyűlölet.

Évtizedekkel később olvasta W. T. az *Élet és Irodalomban* Radnóti Sándor visszaemlékezését Szilágyi János Györgyről, amelyben leírta, hogy az egyik, a magánéleti ügyek után érdeklődő múzeumi munkatársat megtréfálva hogyan teremtették meg a szexuális szokások kapcsán annak a látszatát, hogy a professzor „madarakkal csinálja”).

Szerény tenisztudását W. T. általános iskolás korában egy futó teniszoktatás során szerezte meg a budapesti Pasaréti úti Vasas-pályákon, ahol később a wimbledoni bajnok Taróczy Balázs is játszott. Akkor még nem állt a feszített betonszerkezetű tetővel fedett teniszcsarnok, amelyben a kétezres években már egy kosárlabdapálya lelt otthonra, s amely a Hauszmann Alajos utcai aréna mellett ugyancsak fontos helyszíne volt W. T. fia, W. Z. sportolói pályafutásának. W. T. tenisztudását Pasarét mellett a Feneketlen-tó melletti pályákon próbálta gyarapítani, ahová reggelente kerékpárral érkezett, majd onnan ugyanígy indult hazafelé: akkor a Villányi úton még alig találkozott autókkal, és a Jagelló út a Németvölgyi temető mellett húzódó gödrös földút volt. Ezekre a Feneketlen-tó melletti pályákra néztek annak a Fadrusz utcai háznak az ablakai, amelyben W. T. nagybátyja, Zolnay Vilmos lakott, de kitekintve ő nem láthatta családjá ifjú tagjának labdapüfölését, lakhelye ugyanis – nem lévén a rendszer barátja – ablaktalan, illetve egy lichthófra tekintő, könyvekkel zsúfolt lakás volt. Évtizedeken át írt naplójának kéziratos, utolsó

füzeteit zavaros körülmények között bekövetkezett halála után a Fadrusz utcai ház szemetes kukájából kiemelve egy ismeretlen juttatta el W. T.-nek, akkoriban, amikor ő ugyancsak évtizedek óta írt naplójának nyomdai előkészítésével foglalatzkodott.

(Az *Új Művészet* 2020. decemberi számában, az egyik tanulmány illusztrációjaként egy fotó jelent meg: Kőbányai János felvételén – akinek neve és működése gyakran szóba került K. T. és W. T. tatai, déli, ebédszünetben lezajlott társalgásai során – a fiatal, dús hajú és bozontos szakállú Gy. B. nyitja meg 1980-ban Bernáth(y) Sándor, avantgardista festő kiállítását.) (*Napkút, Bp., 2020.*)

Új Forrás 2021/5 – Wehner Tibor: Szerencsés Flótás – Széjlegyzetek K. T. (vagyis Kakuk Tamás) Szerencsés vesztes című könyvéhez